

تردیدهای انتخاباتی اصلاح طلبان و حامیان دولت .

البته روحانی در دو سال اخیر سعی کرده خود را متمایل به جناح اصلاح طلب نشان دهد، اما هیچگاه در این تمایل زیاده روی نکرده است. ؛ انتخابات دهمین دوره مجلس شورای اسلامی از شرایط متفاوتی نسبت به چند دوره قبل برخوردار است. در حالی که کمتر از سه ماه تا زمان انتخابات باقی مانده، فضای سیاسی مربوط به انتخابات گویی در خواب به سر می برد. اگرچه تحرکاتی از سوی جناح های سیاسی مختلف صورت می گیرد، اما هنوز ساختار رقابت حتی برای رقبا خیلی مشخص نیست.

آیا اصولگرایان بالاخره به وحدت خواهند رسید؟ آیا اصلاح طلبان با لیستی مستقل در انتخابات شرکت می کنند و یا با جناح دولت ائتلاف خواهند کرد؟ جناح طرفدار دولت قصد دارد چه نقش و جایگاهی در انتخابات داشته باشد؟

به نظر می رسد نوعی عدم اطمینان ناشی از پیچیدگی انتخابات پیش رو، مانع از تصمیم گیری جناح های سیاسی درباره نحوه حضور در عرصه رقابت شده است. بدون شک عامل اصلی این موضوع، ماهیت دولت حسن روحانی است که نه کاملاً اصولگرا است و نه کاملاً اصلاح طلب. این موضوع باعث شده دو جناح سیاسی اصلی کشور (اصولگرایان و اصلاح طلبان) درباره نحوه حضور در انتخابات کمالکان در شک و تردید باقی بمانند.

البته برخی جریان های اصولگرا همچون مؤتلفه اسلامی، جمعیت ایثارگران و جبهه پایداری که آیشان با جناح دولت در یک جوی نمی رود، از چند ماه قبل راه خود را جدا کرده و با ائتلاف با یکدیگر خود را برای انتخابات آماده می کنند. اگرچه نتایج انتخابات مجلس در دوره قبل که عمدتاً رقابتی درون جناحی میان اصولگرایان بود و با شکست رهبران این ائتلاف همچون اسدالله بادامچیان، حسین فدایی، پرویز سروری و ... منجر شد نشان می دهد این ائتلاف خیلی از پایگاه رای بالایی حتی در میان اصولگرایان برخوردار نیست؛ اما آنها قصد دارند با انتقاد از برجام و تاختن به عملکرد دولت به خصوص در زمینه اقتصادی، هویت خود را حفظ کرده تا اقلیت طرفدار خود را همچنان راضی نگه دارند.

با این حال به نظر نمی رسد این سه جریان نقش عمده ای در انتخابات پیش رو داشته باشند؛ بلکه رقابت اصلی میان اصلاح طلبان و اصولگرایان میانه رو است و در این میان چگونگی حضور جناح طرفدار دولت در انتخابات و نسبت آن با اصلاح طلبان و اصولگرایان می تواند تا حدود زیادی سرنوشت آرایش سیاسی مجلس آینده را رقم بزند. در ادامه به بررسی این موضوع می پردازیم.

بدون شک بخش عمده ای از آرای حسن روحانی در انتخابات سال 92 مربوط به بدنه اصلاح طلبان بود که با انصراف محمدرضا عارف و همچنین اعلام حمایت رهبران اصلاح طلب از حسن روحانی بدست آمد.

اصلاح طلبان همچنین بیشترین حمایت را در دو سال گذشته در ابعاد معنوی و رسانه ای از دولت انجام داده اند.

با این حال اصلاح طلبان خوب می دانند که حسن روحانی یک سوپراصلاح طلب محسوب نمی شود و به همین دلیل خیلی از عملکرد دولت وی به خصوص در عرصه سیاست داخلی و باز کردن فضا برای فعالیت های سیاسی و اجتماعی رضایت ندارند.

از این منظر دسته ای از اصلاح طلبان خیلی تمایل ندارند همچنان ذیل جناح حامی دولت حرکت کنند و البته از رنجاندن دولت و گسیل آن به سمت اردوگاه اصولگرایان نیز ابا دارند. در مقابل بخش عمل گرای جناح اصلاح طلب (حزب کارگزاران) تمایل بیشتری به حفظ و ادامه همراهی با دولت دارد و به همین دلیل حتی برای سرلیستی اصلاح طلبان در شهر تهران صحبت از افرادی معتدل و غیراصلاح طلب همچون ناطق نوری می کند.

اما بخش های دیگر جناح اصلاح طلب که بیشتر تمایل دارند هویت اصلاح طلبی را حفظ کنند به دنبال لیستی کاملاً اصلاح طلب هستند؛ اگرچه دکتر عارف به عنوان لیدر فعلی اصلاح طلبان در انتخابات مجلس، ائتلاف با حامیان دولت را رد نکرده است.

به هر حال آنچه مشخص است تمایل اصولگرایان میانه رو برای ائتلاف با حامیان دولت خیلی بیشتر از اصلاح طلبان است؛ اما بدون شک اصلاح طلبان از شکستن ائتلافی که در سال 92 منجر به شکست اصولگرایان شد خشنود نمی شوند.

مستقل یا موئلف

حسن روحانی طی دو سال توانست در بُعد سیاست خارجی همانطور که وعده داده بود تحریم، تهدید و تحقیر را به تکریم تبدیل کند؛ اما در بُعد سیاست داخلی وی همچنان با تردید مواجه است. اگرچه وی توانسته با مدیریت خود هر دو جناح اصولگرا و اصلاح طلب را به نسبت راضی نگه دارد، اما هرگاه در صحبت ها یا سیاست ها کمی به یک طرف لغزیده، آن طرف دیگر صدایش به اعتراض بلند شده است.

البته روحانی در دو سال اخیر سعی کرده خود را متمایل به جناح اصلاح طلب نشان دهد، اما هیچگاه در این تمایل زیاده روی نکرده است. اکنون در آستانه انتخابات مجلس، وی در یکسو عارف و اصلاح طلبانی را می بیند که در انتخابات سال 92 برای وی از جان مایه گذاشتند و در طرف دیگر لاریجانی و اصولگرایان میانه رویی را می بیند که با وی و به خصوص در موضوع برجام همراهی مناسبی داشتند.

انتخاب و ائتلاف با یکی از این دو جناح، مسلماً آن دیگری را از دولت دور خواهد ساخت. ائتلاف با اصلاح طلبان قطعاً فشارها بر دولت را از سوی بخش های مختلف حکومت بیشتر خواهد کرد و ائتلاف با اصولگرایان موجب از دست رفتن پایگاه رای اصلاح طلبان شده و سرنویشت روحانی در انتخابات دوازدهم ریاست جمهوری را با ابهام مواجه خواهد کرد.

لذا به نظر می رسد حامیان دولت اعتدال باز هم میانه روی را در دستور کار قرار دهند و با هر دو جناح اصولگرا و اصلاح طلب ائتلاف کنند. در این صورت در انتخابات پیش رو (فارغ از لیست اصولگرایان تندرو) ما شاهد سه لیست انتخاباتی خواهیم بود؛ لیست اصلاح طلبان، لیست اصولگرایان میانه رو و لیست حامیان دولت که احتمالاً نیمی از آن با لیست اصلاح طلبان و نیمی دیگر با لیست اصولگرایان مشترک خواهد بود. (البته ممکن است حامیان دولت چند کاندیدای مستقل نیز داشته باشند.)

بنابراین در نتیجه گیری نهایی می توان چنین عنوان کرد که انتخابات مجلس دهم دوباره رقابتی میان اصولگرایان و اصلاح طلبان خواهد بود؛ مگر آنکه در زمان باقی مانده و به خصوص در فرایندهای پس از ثبت نام اتفاقات غیرقابل پیش بینی روی دهد.